

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання розрахункової роботи для здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
галузі знань 28 “Публічне управління та адміністрування” спеціальності 281
“Публічне управління та адміністрування” всіх форм навчання

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри теоретичної
та прикладної економіки

*Протокол № 9
від 17.01.2022 р.*

Чернігів 2022

Економіка підприємства. Методичні вказівки до виконання розрахункової роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 28 “Публічне управління та адміністрування” спеціальності 281 “Публічне управління та адміністрування” всіх форм навчання всіх форм навчання – Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2022. – 21 с.

Укладачі: Дерій Жанна Володимирівна, доктор економічних наук, професор

Відповідальний за випуск: Дерій Жанна Володимирівна, завідувач кафедри теоретичної та прикладної економіки, доктор економічних наук, професор

Рецензент: Дука А.П., доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного управління та менеджменту організацій Національного університету «Чернігівська політехніка»

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ.....	4
1. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ.....	5
2. МЕТА І ЗАВДАННЯ РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ	6
3. СТРУКТУРА РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ.....	6
4.1 ВСТУП	6
4.2 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	7
4.3 ФОРМИ ТА СИСТЕМИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ	8
3. ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГУ БЕЗЗБИТКОВОСТІ ВИРОБНИЦТВА.....	10
4.4 ВИСНОВКИ	14
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	14
ДОДАТОК А.....	16
ДОДАТОК Б	17
ДОДАТОК В.....	19
ДОДАТОК Г	20

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Курс “Економіка підприємства” зорієнтований на забезпечення здобувача вищої освіти компетентностями з прикладних питань економічної діяльності господарюючого суб’єкта. Для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 28 “Публічне управління та адміністрування” спеціальності 281 “Публічне управління та адміністрування” даний курс відноситься до вибіркових компонент. Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу Національного університету «Чернігівська політехніка» навчальні дисципліни за вільним вибором здобувача вищої освіти мають становити не менш як 25% обсягу загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти, а їх перелік включається до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти і є обов’язковим для вивчення.

Мета дисципліни полягає у формуванні базових знань з основ механізму функціонування підприємства в сучасних умовах та набуття практичних навичок щодо їх застосування у майбутній професії. Вивчення курсу передбачає досягнення програмних результатів навчання які передбачають, що здобувачі здатні розуміти економічні основи функціонування підприємства в системі ринкових відносин; основні напрями та види його діяльності; систему аналізу та планування обсягів, результатів діяльності ресурсного потенціалу підприємства; зовнішнє середовище та його вплив на діяльність підприємства; ресурсний потенціал підприємства та його складові елементи; основні результативні показники діяльності підприємства. Важливою складовою вивчення дисципліни є самостійна робота здобувачів вищої освіти, певну частину часу якої відводиться на виконання розрахункової роботи. Дані методичні вказівки призначені для надання допомоги при виконанні розрахункової роботи з дисципліни “Економіка підприємства”. Методичні вказівки містять необхідні теоретичні відомості, вихідні дані для виконання окремих завдань, рекомендовану літературу, питання до заліку з дисципліни.

1. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ

Розрахункова робота виконується у відповідності з обраним варіантом та містить теоретичну та розрахункову частини. Теоретична частина передбачає опрацювання конкретної теми з економічних питань діяльності господарюючого суб'єкта, становлення та розвитку підприємницької діяльності. Розрахункова частина передбачає опрацювання питань щодо використання форм та систем оплати праці, дотримання державних гарантій та норм при нарахуванні заробітної плати, а також визначення обсягу беззбитковості виробництва у роботі підприємства.

Робота повинна бути літературно та технічно грамотно виконана і відповідати вимогам оформлення. Всі сторінки нумеруються, в кінці наводиться повний список посилань, який складається відповідно до правил бібліографії. Розрахункова робота повинна виконуватись відповідно до вимог методичних вказівок, інакше вона не буде допущена до захисту, незалежно від її змісту. Робота виконується з дотриманням принципів академічної доброчесності та обов'язково перевіряється на наявність текстових запозичень. Завершена робота подається здобувачем вищої освіти на кафедру у термін визначений навчальним графіком.

Робота рецензується викладачем, якщо рецензія схвальна, то робота допускається до захисту. Якщо робота написана з порушенням вимог, невірно виконано завдання, її повертають на доопрацювання. Дата і час захисту роботи встановлюється викладачем згідно графіку навчального процесу. Робота зраховується тільки за результатами співбесіди здобувача з викладачем і є необхідною умовою допуску здобувача до здачі заліку. Обов'язковим є завантаження виконаної роботи у системі дистанційного навчання Moodle відповідного курсу.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ

Мета розрахункової роботи – розвинути економічне мислення здобувачів у процесі самостійної роботи та досягненні програмних результатів навчання.

Виконання розрахункової роботи дозволить: закріпити і поглибити знання з дисциплін “Економіка підприємства”; розвинути вміння використання в економічній роботі нормативних матеріалів, законодавчих актів, інструкцій та літературних джерел; відпрацювати навички оформлення виконаної роботи у відповідності до вимог стандартів. Вихідними даними до виконання роботи є: законодавчі та нормативні документи; інформація про обмеження: ставки, тарифи. Номер варіанту обирається за погодженням з викладачем. Якщо робота виконана не за визначеним варіантом, вона не розглядається викладачем незалежно від її змісту.

3. СТРУКТУРА РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ

Розрахункова робота має наступний зміст:

Вступ.

1. Теоретико-методологічні аспекти діяльності сучасного підприємства.
2. Форми та системи заробітної плати.
3. Визначення обсягу беззбитковості виробництва.

Висновки.

Перелік посилань.

4. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ОКРЕМИХ РОЗДІЛІВ РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ

4.1 ВСТУП

Вступ повинен містити такі компоненти як актуальність роботи, мета роботи, завдання, які буде вирішено у процесі виконання розрахункової роботи. Обсяг вступу повинен складати 1-2 сторінки.

4.2 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Необхідні теоретичні відомості. Тенденції сучасного розвитку економічної ситуації в Україні характеризуються високим динамізмом, активізацією структурних зрушень, загостренням конкурентної боротьби між окремими суб'єктами на національних ринках так й за вихід на міжнародні ринки. Все це актуалізує питання адаптації механізмів ефективного функціонування підприємств та розвитку підприємницької діяльності в умовах невизначеності та ризиковості. Підприємство – це організаційно відокремлена, економічно самостійна ланка виробничої сфери економіки, що спеціалізується на виготовленні продукції, виконанні робіт та наданні послуг. Головне завдання підприємства полягає у задоволенні потреб ринку в його продукції або послугах з метою одержання прибутку.

Основним законодавчим актом, що регулює діяльність підприємств в Україні, є Господарський кодекс України, згідно із яким підприємство – це самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому Кодексом та іншими законами. Кожне підприємство, що діє в умовах ринкової економіки, є унікальним за своїми характеристиками, має свою місію, мету та розв'язує ряд задач.

Завдання. При виконанні даного розділу роботи здобувачам пропонується розглянути окремі питання щодо функціонування та розвитку підприємства та підприємницької діяльності, її сутності та змісту. Обсяг даного розділу роботи повинен становити 10-12 сторінок комп'ютерного тексту. Перелік питань до виконання завдання наведено у **Додатку А**.

4.3 ФОРМИ ТА СИСТЕМИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Необхідні теоретичні відомості. Згідно Закону України «Про оплату праці», заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу. У структурі заробітної плати виділяють такі елементи: основна заробітна плата; додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати. Законодавчо передбачено використання наступних форм оплати праці:

- погодинна це оплата праці за відпрацьований час (тобто кількість праці визначається відпрацьованим часом);

- відрядна оплата праці за якої розмір заробітку залежить від кількості і якості виконаної роботи згідно з нормами виробітку та відрядними розцінками.

Господарюючий суб'єкт, установа, організація залежно від сфери діяльності, характеру трудових відносин та особливостей технологічних процесів організовує оплату праці за тією чи іншою формою та системою оплати праці. Система оплати праці – це визначений взаємозв'язок між показниками, що характеризують норму праці та міру її оплати в межах і понад норми праці, які гарантують отримання працівником заробітної плати відповідно до фактично досягнутих результатів праці, погодженої між працівником і роботодавцем ціною його робочої сили, що виражається у посадових окладах та тарифних ставках.

Відрядно-преміальна заробітна плата визначається наступним чином:

$$Z_v = Q_\phi \times P_v + П, \quad (1)$$

де:

Z_v – зарплата відрядно-преміальна, грн.;

Q_ϕ – фактичний обсяг виготовленої продукції працівником, од.;

P_v – розцінок відрядний, грн.;

$П$ – премія за виконання та перевиконання нормованого завдання, грн.

Для визначення відрядного розцінку можна скористатись значенням норми часу на виготовлення продукції, або норми виробітку цієї продукції. У робо-

ті пропонується визначення відрядного розцінку проводити виходячи з норми часу:

$$P_B = H_{\text{ч}} \times TC_n, \quad (2)$$

де:

P_B – розцінок відрядний, грн.;

$H_{\text{ч}}$ – норма часу на виготовлення одиниці продукції, год.;

TC_n – тарифна ставка n -го розряду за яким тарифікуються роботи, грн.

Тарифна ставка визначає годинний (денний або місячний) розмір оплати праці працівника в залежності від складності виконуваних робіт або його кваліфікації (присвоєного йому тарифного розряду).

Погодинно-преміальна заробітна плата визначається за наступною методикою:

$$Z_{\text{п}} = T_{\text{ф}} \times T_{\text{с}} + П, \quad (3)$$

де:

$Z_{\text{п}}$ – зарплата погодинно-преміальна, грн.;

$T_{\text{ф}}$ – фактично відпрацьований час працівником, год.;

$T_{\text{с}}$ – тарифна ставка, грн.;

$П$ – премія за результатами роботи, грн.

Одним з видів державних соціальних гарантій визначено мінімальну заробітну плату, яка є обов'язковою на всій території України для підприємств, установ, організацій усіх форм власності і господарювання та фізичних осіб, які використовують працю найманих працівників, незалежно від системи оплати праці. Якщо працівнику за повністю відпрацьований місяць нараховано суму менше, ніж законодавчо встановлений на цю дату розмір мінімальної заробітної плати, роботодавець повинен проводити доплату до рівня мінімальної заробітної плати. Доплата проводиться щомісяця та виплачується одночасно з виплатою заробітної плати.

Згідно з податковим законодавством усі доходи працівників оподатковуються податком з доходів фізичних осіб – 18%, та військовим збором – 1,5%.

Завдання.

1. Провести нарахування заробітної плати робітникам виробничого підприємства за відрядно-преміальною системою. При розрахунку використовувати тарифні ставки які діють на момент виконання роботи. Провести оподаткування заробітної плати та визначити остаточну суму коштів що отримає працівник.

2. Нарахувати заробітну плату працівникам бюджетних установ, робота яких оцінюється за погодинною формою оплати праці та провести оподаткування заробітної плати. Вихідні дані до завдання 1 та 2, тарифні сітки наведено у Додатку Б.

Контрольні питання.

1. Поняття заробітної плати. Форми та системи заробітної плати.
2. Державні гарантії оплати праці. Мінімальна заробітна плата.
3. Погодинна форма оплати праці. Умови застосування.
4. Види доплат та надбавок до заробітної плати.
5. Тарифні розряди та тарифні коефіцієнти.
6. Оподаткування доходів фізичних осіб.
7. Доплата до рівня мінімальної заробітної плати.
8. Сутність єдиної тарифної сітки працівників бюджетних установ.

3. ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГУ БЕЗЗБИТКОВОСТІ ВИРОБНИЦТВА

Необхідні теоретичні відомості. Точка беззбитковості є одним з показників, застосовуваних для оцінки ефективності інвестиційних проектів. Оскільки точка беззбитковості відповідає обсягу продажів продукції, починаючи з якого її випуск повинен приносити прибуток, розрахований для її досягнення обсяг продажів (випуску) зіставляється із проектною потужністю створюваного підприємства. Розрахунок точки беззбитковості дає змогу встановити той етап, коли прибуток буде дорівнювати нулю та покриватиме усі витрати компанії на забезпечення виготовлення продукції.

Охарактеризувати точку беззбитковості можна двома способами: в натуральному вимірі – скільки у кількісному вимірі потрібно надати послуг, реалі-

зувати продукції, виконати робіт, щоб досягнути точки беззбитковості; у грошовому вираженні – якою повинна бути сума реалізації, щоб досягнути точки беззбитковості. Розрахунок точки беззбитковості покаже, за якої виручки прибуток дорівнюватиме нулю й відшкодує операційні витрати бізнесу. Йдеться саме про прибуток, а не про доходи, який визначається як різниця виручки та витрат.

Витрати підприємства, які є циклічними та повсякденними визначаються як операційні витрати. У складі операційних витрат, в залежності від відношення до обсягу виробництва, виділяють змінні витрати (змінюються у зв'язку зі зміною обсягу виробництва) та постійні (не залежать від обсягу виробництва та є фіксованими).

Визначення точки беззбитковості (ТБ) можна здійснювати у натуральному й грошовому виразі. У натуральному виразі ТБ показує яким повинен бути обсяг реалізації у натуральних одиницях, щоб отримати нульовий фінансовий результат. Даний метод доцільно використовувати підприємствам з невеликим асортиментом та однотипною продукцією та послугами (пекарня, кав'ярня, магазин одягу та ін.). Розрахунок проводиться за формулою:

$$Q = \frac{FC}{P - AVC}, \quad (4)$$

де:

Q – точка беззбитковості розрахована у натуральних одиницях;

FC – постійні витрати виробництва;

P – ціна одиниці продукції;

AVC – змінні витрати на одиницю продукції.

У грошовому виразі розрахунок ТБ показує, на яку суму необхідно реалізувати продукції, надати послуг, щоб відшкодувати всі витрати і мати нульовий фінансовий результат. За цією методикою доцільно визначати ТБ для підприємств та бізнесів з широкою номенклатурою та асортиментом, значним діапазоном цін на продукцію та послуги. Методика розрахунку є наступною:

$$Q = \frac{FC}{K_m}, \quad (5)$$

де:

K_m – коефіцієнт валової маржі;

$$K_m = \frac{GM}{TR}, \quad (6)$$

де:

GM – валова маржа;

TR – виручка;

$$GM = TR - VC, \quad (7)$$

де:

VC – змінні витрати на загальний обсяг виробництва;

Розрахунок точки беззбитковості у грошовому виразі у загальному вигляді:

ді:

$$Q = \frac{FC \times TR}{TR - VC}, \quad (8)$$

Точку беззбитковості можна визначити графічним методом, будуючи графіки видатків і продажів. Це дає змогу візуалізувати проведені розрахунки.

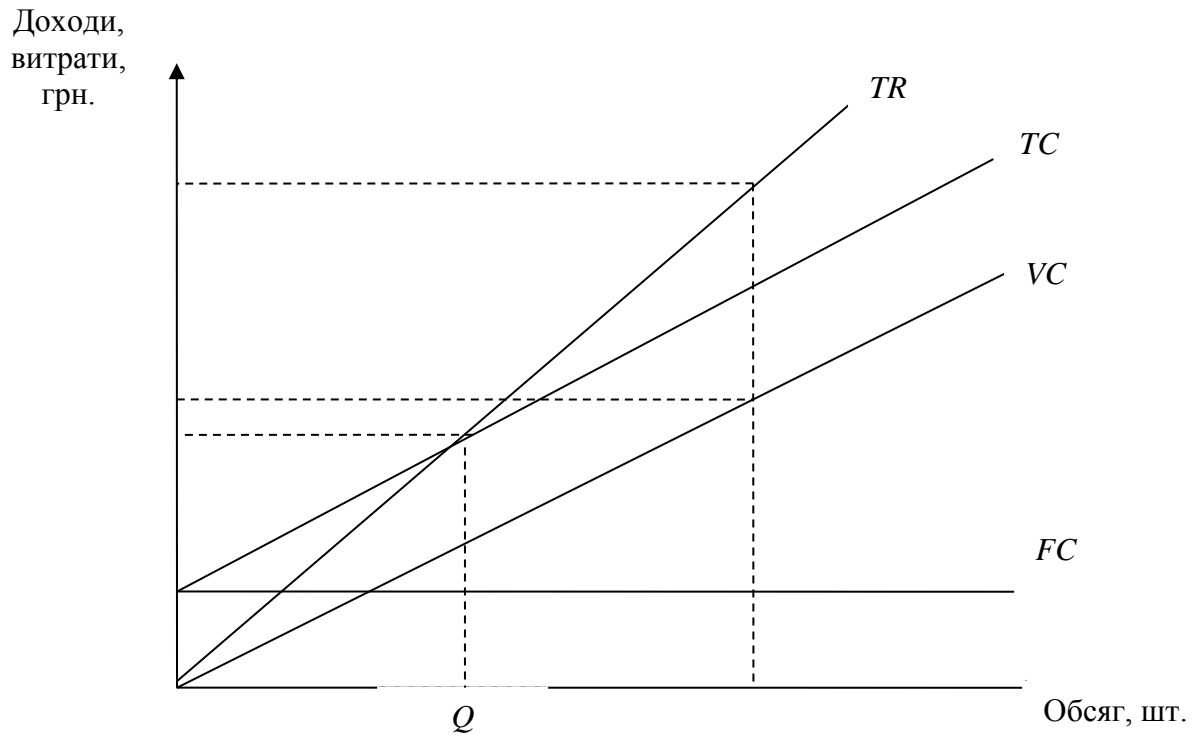

Рис. 1 Графічна інтерпретація рівня беззбитковості виробництва

Завдання. Діяльність новоствореного підприємства характеризується рядом показників які наведено у **Додатку В**. За наведеними даними визначити обсяг беззбиткової діяльності для підприємства у натуральних одиницях та грошовому вимірі та проілюструвати розрахунки графічно.

Контрольні питання.

1. Поняття витрат та їх поділ на змінні та постійні.
2. Сутність точки беззбитковості.
3. Структура собівартості.
4. Кошторис витрат на виробництво. Методика розрахунку.
5. Економічні елементи витрат.

4.4 ВИСНОВКИ

За результатами виконання розрахункової роботи здобувач робить висновки щодо розглянутих питань. Висновки повинні бути конкретними, обсяг – до однієї сторінки.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Навчальна література

1. Економіка та організація праці: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / О.В. Мініна, Ж.В. Дерій, Н.Т. Шадюра-Никипорець. – Чернівці: Черніг. нац. технол. ун-т, 2017. – 206 с.

2. Економіка підприємства: Навч. посіб. / Н. М. Яркіна. – Вид. 2-ге перероб. і доп. – К.: Видавництво Ліра-К, 2017. – 600 с.

3. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. – 620 с.

4. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор -Видавництво, 2016. – 378 с.

5. Batler-Boudon, T. 50 Economics Classics / John Murray. P. 368.

6. Niall Kishtainy. The Economics Book: Big Ideas Simply Explained. Published August 20th 2012 by DK

7. Niall Kishtainy. A Little History of Economics, published by Yale University Press, was released in March 2017.

8. Edmund Conway. 50 Ideas You Really Need to Know: Economics – Quercus Publishing Plc. 2012, p. 208.

Додаткова література

1. Закон України «Про оплату праці». Відомості Верховної Ради України: - К.: редакція від 01.01.2017 року. - [електронний ресурс] – Режим доступу: www.rada.gov.ua.

2. Господарський кодекс України. Відомості Верховної Ради України: – К.: редакція від 02.08.2017 року. – [електронний ресурс] – Режим доступу: www.rada.gov.ua.

3. Кодекс законів про працю України. Відомості Верховної Ради України: - К.: редакція від 30.04.2017 року. – [електронний ресурс] – Режим доступу: www.rada.gov.ua.

4. Податковий кодекс України. Відомості Верховної Ради України: - К.: редакція від 26.07.2017 року. – [електронний ресурс] – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

5. Цивільний кодекс України. Відомості Верховної Ради України: – К.: редакція від 19.07.2017 року. – [електронний ресурс] – Режим доступу: www.rada.gov.ua.

5. Дерій Ж.В. Роль домашніх господарств у циркулярній економіці Derii Zh. Households role in the circular economy/ Ж.В. Дерій // Проблеми і перспективи економіки та управління: Науковий журнал. – Чернігів: ЧНТУ, 2017. – № 3. – С. 39-45.

6. Mc Connell, Campbell; Stanley Brue; Sean Flynn; Sean Flynn (2021). Economics Principles, Problems, & Policies. McGraw-Hill. pp. /. ISBN 9781260226775.

ДОДАТОК А**ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ПЕРШОГО
РОЗДІЛУ РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ**

1. Правові основи функціонування підприємств в Україні.
2. Державне регулювання діяльності сучасного підприємства: форми та методи.
3. Світовий досвід розвитку підприємницької діяльності.
4. Організаційно-правові форми суб'єктів господарювання: переваги та недоліки.
5. Мікро- та макро середовище функціонування підприємств.
6. Напрямки діяльності сучасного підприємства.
7. Підприємницька діяльність: світовий досвід та українські реалії.
8. Тенденції розвитку малого бізнесу та малих підприємств.
9. Інноваційно-інвестиційна діяльність суб'єктів господарювання.
10. Характеристика та класифікація інновацій у роботі підприємства.
11. Умови оплати праці робітників, зайнятих обслуговуванням органів виконавчої влади, місцевого самоврядування.
12. Нематеріальні активи та їх роль у розвитку підприємства.
13. Право промислової власності. Об'єкти права.
14. Роль об'єктів інфраструктури у роботі підприємства.
15. Управління якістю та конкурентоспроможністю на підприємстві.
16. Стандартизація та сертифікація на українських підприємствах.
17. Досвід впровадження і сертифікації в Україні систем якості за стандартами ISO серії 9000.
18. Прибутковість підприємства та шляхи її підвищення.
19. Показники результативності роботи підприємства.
20. Антимонопольна діяльність держави та захист суб'єктів підприємництва.

ДОДАТОК Б

Таблиця Б 1

**Посадові оклади (тарифні ставки) працівників бюджетної сфери,
оплата праці яких здійснюється за Єдиною тарифною сіткою, на 2022 рік***

Тарифний розряд	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Коефіцієнт	1,00	1,09	1,18	1,27	1,36	1,45	1,54	1,64	1,73	1,82	1,97	2,12	2,27
Тарифний розряд	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
Коефіцієнт	2,42	2,58	2,79	3,00	3,21	3,42	3,64	3,85	4,06	4,27	4,36	4,51	

Таблиця Б 2

Тарифна сітка для виробничого підприємства

Розряд	1	2	3	4	5	6
Тарифний коефіцієнт	1,0	1,1	1,35	1,5	1,7	2,0

**З 1 січня 2022 року набрав чинності Закон України «Про Державний бюджет України на 2022 рік». Зазначеним документом встановлено мінімальну заробітну плату:*

– у місячному розмірі: з 1 січня – 6500 грн, з 1 жовтня – 6700 грн;

– у погодинному розмірі: з 1 січня – 39,26 грн, з 1 жовтня – 40,46 грн.

Посадові оклади (тарифні ставки) працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери розраховують виходячи з розміру посадового окладу (тарифної ставки) працівника 1-го тарифного розряду ЄТС із 1 січня 2022 року – 2893 грн; – із 1 жовтня 2022 року – 2982 грн.

Посадові оклади (тарифні ставки) за розрядами Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 року № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» (зі змінами), визначаються шляхом множення окладу (ставки) працівника 1 тарифного розряду на відповідний тарифний коефіцієнт. У разі, коли посадовий оклад (тарифна ставка) визначений у гривнях з копійками, цифри до 0,5 відкидаються, від 0,5 і вище – заокруглюються до однієї гривні.

Таблиця Б3

Вихідні дані до виконання другого розділу розрахункової роботи

Показники	Варіант														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Норма часу на виготовлення одиниці продукції, год.	0,25	0,30	0,16	0,18	0,35	0,20	0,25	0,33	0,41	0,21	0,12	0,22	0,21	0,14	0,18
Тарифний розряд робітника на відрядних роботах	III	IV	II	IV	V	VI	II	II	VI	II	V	II	IV	VI	III
Умови праці*	н	ов	н	в	в	ов	в	н	н	н	в	в	ов	н	н
Норма робочого часу, год.	160	158	145	164	160	168	160	158	145	164	160	160	150	168	158
Фактичний обсяг випуску, шт.	700	820	640	450	500	950	700	820	640	450	500	800	540	350	400
Премія за виконання завдання,%	15	18	15	20	10	22	20	22	10	30	15	20	15	11	14
Премія за кожен відсоток перевиконання завдання,%	1,5	2	1	2	1,5	1,5	2	1	2	1,5	2	3	2	1	2
Доплати та надбавки, % до тарифного заробітку	7	8	10	15	12	7	8	10	15	12	10	11	8	7	6
Тарифний розряд працівника бюджетної установи	21	20	25	15	14	16	18	13	9	11	19	12	18	17	16
Фактично відпрацьовано, год.	156	152	138	132	100	140	150	144	90	144	150	160	150	168	158
Стаж роботи, років	30	18	20	14	18	15	21	12	2	4	17	10	15	21	16
Доплата за використання у роботі іноземної мови, % до окладу	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	10
Премія, згідно з Положенням про преміювання, % до окладу	100	50	100	20	30	30	50	20	10	15	100	50	50	50	100

*групи умов праці: н – нормальні; в – важкі та шкідливі; ов – особливо важкі, особливо шкідливі. При важких та шкідливих умовах праці тарифні ставки збільшуються на 12%, при особливо важких, особливо шкідливих – на 24%.

ДОДАТОК В

Таблиця В1

Вихідні дані до виконання третього завдання

Номер варіанту	Показники				
	Постійні витрати, тис. грн	Собівартість одиниці продукції, грн.	Ціна одиниці продукції, грн.	Виручка від реалізації, тис. грн.	Бонус від продажів, тис. грн.
1	100	35	50	90	5
2	95	40	60	103	7
3	125	59	75	140	8
4	145	46	82	130	9
5	240	61	85	220	3
6	220	49	63	200	4
7	135	33	48	128	5
8	98	78	90	90	6
9	95	78	115	96	7
10	88	67	97	89	7
11	115	66	89	120	8
12	120	77	101	135	5
13	135	84	112	140	6
14	110	61	88	115	4
15	90	53	79	98	3

ДОДАТОК Г

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Підприємство, його основні ознаки та принципи функціонування.
2. Основні умови та напрямки діяльності підприємства.
3. Класифікація видів підприємств.
4. Зовнішнє середовище функціонування підприємства.
5. Державне регулювання діяльності підприємств.
6. Виробнича програма підприємства та її показники.
7. Обґрунтування виробничої програми.
8. Поняття та склад основних засобів підприємства.
9. Форми обліку та методи оцінки основних засобів підприємства.
10. Знос основних засобів.
11. Методи нарахування амортизації.
12. Відтворення основних засобів.
13. Показники використання основних засобів.
14. Виробнича потужність підприємства та методи її визначення.
15. Нематеріальні ресурси підприємства.
16. Нематеріальні активи підприємства.
17. Сутність інвестицій, їх класифікація. Обчислення обсягу капіталовкладень.
18. Методичні підходи до оцінки ефективності інвестицій.
19. Оцінка економічної ефективності інвестицій та інвестиційних проектів.
20. Поняття оборотних фондів та оборотних коштів підприємства.
21. Показники використання оборотних коштів підприємства.
22. Нормування оборотних коштів.
23. Шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів. Ефективність прискорення руху оборотних коштів.
24. Класифікація персоналу за професіями, спеціальностями, кваліфікаційним рівнем.
25. Явочна, облікова, середньо облікова чисельність працюючих.

26. Показники, що характеризують потенціал трудових ресурсів.
27. Визначення чисельності персоналу.
28. Продуктивність праці та її планування.
29. Чинники підвищення продуктивності праці.
30. Нормування праці та планування чисельності працівників на підприємстві.
31. Поняття та види заробітної платні.
32. Організація оплати праці на підприємстві.
33. Відрядна форма оплати праці, її різновиди і системи.
34. Погодинна (окладна) форма оплати праці, її різновиди і системи.
35. Змішані форми оплати праці на підприємстві.
36. Система надбавок, доплат та премій працівникам.
37. Планування фонду оплати праці на підприємстві.
38. Поняття витрат. Класифікація витрат.
39. Сутність та структура виробничої собівартості продукції.
40. Точка беззбитковості.
41. Методи визначення собівартості продукції.
42. Калькуляція собівартості.
43. Економічна сутність доходу підприємства.
44. Сутність прибутку підприємства, його види.
45. Рентабельність підприємства.
46. Види прибутку та основні фактори, що на нього впливають.
47. Рентабельність підприємства.
48. Поняття ціни продукції. Види цін.
49. Методика розрахунку цін на продукцію.
50. Статут підприємства, його зміст. Колективний договір та його основні положення.